

Ecbo-conferentie 15 oktober

Optimaal leren en opleiden in Entree en mbo-2. Wat werkt?

Het is nog niet zo gemakkelijk om jongeren aan de 'onderkant' van het mbo – in de entreeopleiding en mbo-2 – binnenboord te houden, De door ecbo georganiseerde conferentie op 15 oktober jl. heeft dan ook tot doel om kennis over 'wat werkt' te verzamelen en te delen. Verslag van een inspirerende middag.

Een herfstige dag in oktober. Bij cursus- en vergadercentrum Domstad in Utrecht verzamelen zo'n 100 geïnteresseerden zich voor de door ecbo georganiseerde conferentie over optimaal leren en opleiden in Entree en mbo-2. [Rob Martens](#), de nieuwe wetenschappelijk directeur van ecbo, opent de middag door te bekennen dat dit zijn eerste publieke optreden is in deze functie. Hij vindt het fijn dat er zoveel mensen op de conferentie zijn afgekomen. 'Dat benadrukt dat dit een thema is dat leeft.'

Maatwerk

Daarna geeft Martens het woord aan ecbo-onderzoeker [José Hermanussen](#), een van de organisatoren van de conferentie. Zij schetst het inhoudelijke kader achter de conferentie. Als eerste vertelt ze dat diverse beleidsontwikkelingen, zowel in het onderwijs als het sociale domein, invloed hebben op de laagste niveaus in het mbo. 'De invoering van entreeopleidingen, het afschaffen van de drempelloze instroom, de invoering van het passend onderwijs, de ambitie om voortijdig schoolverlaten verder terug te dringen en de de aanpassing van het toelatingsrecht vragen van mbo-1 en -2 een heroriëntatie op hun opdracht. In het sociale domein maakt de invoering van de Participatiewet regionale samenwerking en arbeidstoeleiding urgenter. Deze beleidsontwikkelingen hebben- naast arbeidsmarkontwikkelingen- consequenties voor de opleidingen op mbo-1 en -2, zowel op het gebied van het vakmanschap van opleiders als de vormgeving en doelmatigheid van het aanbod.' Daarna beschrijft Hermanussen de complexiteit van de leerlingen in de entreeopleiding en mbo-2. 'Een aanzienlijk deel van deze studenten heeft bijvoorbeeld te maken met leerproblemen en/of gedragsproblemen. Ook kampen ze met persoonlijke problemen, zoals schulden, verslaving en criminaliteit. Maatwerk is dan ook noodzakelijk om deze kwetsbare jongeren binnenboord te houden. 'Een goede afstemming van het onderwijs en de studieloopbegeleiding op de behoeften en mogelijkheden van de leerlingen is cruciaal om uitval tegen te gaan. Dit vraagt om een specifieke inrichting van het onderwijs en een specifieke begeleidingsaanpak op school en de werkplek en een sluitend aanbod in de regio.' Tegelijkertijd blijkt uit eerdere ecbo-studies dat het leveren van maatwerk in mbo-1 en -2 geen sinecure is, zo vertelt Hermanussen. 'Gemakkelijker gezegd dan gedaan. Docenten en praktijkbegeleiders merken maatwerk dan ook aan als een van de belangrijkste punten voor verdere professionalisering. Het vraagstuk ligt zowel op het niveau van de diagnostisering als op de vormgeving van de leer-begeleidingstrajecten en het ondersteuningsaanbod en de samenwerking in de regio.' Scholen hebben dan ook veel behoefte aan kennis over 'wat werkt' voor deze complexe en gedifferentieerde leerlingengroep. 'Met deze conferentie hopen we u hiermee op weg te helpen', zo sluit Hermanussen haar presentatie af.

Effectiviteit

Eerste spreker tijdens het plenaire deel is [Rineke Keijzer](#), promovenda aan het Kenniscentrum Talentontwikkeling van Hogeschool Rotterdam/Universiteit Leiden. Ze vertelt over haar promotieonderzoek naar de effectiviteit van interventies om kwetsbare pubers maatschappelijk te laten participeren. Het onderzoek van Keijzer richt zich op de leerlingen van het Startcollege – de entreeopleidingen van twee Rotterdamse ROC's (Albeda en Zadkine) – en de Wijkschool, een

maatwerkprogramma voor risicojongeren met een grote afstand tot het onderwijs. In haar lezing gaat Keijzer eerst in op het theoretische model achter haar onderzoek en de onderzoeksopzet. Daarna vertelt ze kort iets over de uitkomsten. 'De eerste resultaten laten zien dat jongeren die op het Startcollege of de Wijkschool zitten vaker doorleren dan de jongeren uit de controlegroep. Het onderzoek is echter nog *work in progress*. Binnenkort hoop ik meer te weten over hoe de jongeren er nu voor staan: volgen ze nog steeds een opleiding? Wat gaan ze daarna doen? En zijn ze beter toegerust op de maatschappij?'

Vogelvlucht

Ruud Baarda, senior adviseur bij de [Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven](#) (SBB), laat de aanwezigen vervolgens in vogelvlucht kennismaken met allerlei onderzoeken, die inzichten verschaffen in de arbeidsmarktkansen van leerlingen in de entreeopleiding en mbo-2. Zo vertelt hij dat de leerlingenaantallen van mbo-4 toenemen, terwijl de leerlingenaantallen in de entreeopleiding en mbo-2 sterk dalen. Daarnaast laat hij zien dat veel mbo'ers via hun stageplaats een betaalde baan vinden. Ook maakt hij inzichtelijk dat de werkloosheid het hoogste is onder leerlingen die de entreeopleiding hebben gevolgd. 'Een groot deel van de leerlingen in de entreeopleiding en mbo-2 vindt moeilijk werk. Dat komt omdat er bij een aantal beroepsrichtingen te veel leerlingen zijn voor de hoeveelheid werk. Tegelijkertijd zijn er ook sectoren met goede baankansen, zoals de landbouw en de schoonmaak. Helaas kampen deze sectoren met een slecht imago. Leerlingen zien het vaak niet zitten om een opleiding in die richting te volgen.' Baarda sluit af met een aantal suggesties voor wat werkt voor leerlingen in de entreeopleiding en mbo-2. 'Besteed in het vmbo al aandacht aan de beroepskeuze van leerlingen. Bied snuffelstages aan, zodat studenten kunnen ervaren waarvoor ze worden opgeleid. Belangrijk is ook dat scholen en bedrijven elkaar weten te vinden, zodat stage en werk beter aan elkaar gekoppeld kunnen worden. Leerlingen moeten aan het eind van hun opleiding een goede stageplek hebben, waardoor de kans toeneemt dat ze daar na hun afstuderen aan het werk kunnen gaan.'

Vruchtbare samenwerking

De laatste presentatie voor de pauze en de workshopronde is in handen van Ronald Korpershoek, projectmanager Governance en Participatie bij Rabobank Nederland. In een kort intermezzo gaat hij in op de vraag hoe bedrijfsleven en onderwijs het beste kunnen samenwerken om zo te zorgen voor meer stageplekken. Zo'n vruchtbare samenwerking moet aan een aantal vereisten voldoen. 'Er moet een gezamenlijk belang zijn, net zoals erkenning van elkaars doelen. Ook moeten de samenwerkingspartners bereid zijn om echte *resources* te leveren. En tot slot is het belangrijk om een neutrale partij bij de samenwerking te betrekken die regie en leiding kan geven. Dit wordt ook wel een *collaborative leader* genoemd.' Korpershoek vertelt dat de Rabobank bij veel van dit soort initiatieven betrokken is. 'We helpen bijvoorbeeld bij de organisatie van stagemarkten, zoals [Helmond Stagestad](#).'

+++

Workshop 1: Het team als kennisatelier. Praktijk en onderzoek, samen aan de slag

Samen met onderwijsadviseurs Margret Mulders en Linda van Doorn en onderwijsmanager Mark Oldenburg – alle drie werkzaam bij ROC De Leijgraaf – gaat José Hermanussen in deze workshop in op de kennisatelier methode. Dit is een vorm van praktijkgericht onderzoek, die door ecbo is ontwikkeld en beproefd in verschillende ROC's, waaronder de entreeopleiding van ROC de Leijgraaf. In deze workshop vertellen Hermanussen, Mulders, Van Doorn en Oldenburg over de aanpak, resultaten en ervaringen. Daarna volgt een discussie over de waarde van zo'n aanpak voor kennisontwikkeling en gaan ze na wat ontwikkelpunten zijn voor de toekomst.

[Lees meer over workshop 1](#)

+++

Workshop 2: De sociale rugzak: wat krijgen en nemen studenten mee van buiten de klas?

Voor studenten is school slechts een van hun dagelijkse bezigheden. Het volledige spectrum van hun belevingswereld is natuurlijk veel breder dan dat. Studenten staan midden in de maatschappij en nemen deze maatschappij (bewust of onbewust) mee de school in. In deze workshop presenteren Pieter Baay (onderzoeker bij ecbo), Joost de Haan (Universiteit Utrecht) en Fabian van Aarle (docent/onderzoeker bij ROC Nijmegen) twee onderzoeken, waarin de maatschappelijk context van mbo-studenten centraal staat. Samen met de deelnemers verkennen ze daarna op welke manier de uitkomsten van deze onderzoeken kunnen worden toegepast in de dagelijkse praktijk.

[Lees meer over workshop 2](#)

+++

Workshop 3: Inrichting van de brede opleiding dienstverlening mbo-2. Een Zeeuws perspectief

De kwalificatiestructuur van het mbo wordt ingrijpend veranderd. Zo gaan de niveau 2-opleidingen van facilitair, sport, toerisme en zorg samen in de nieuwe opleiding dienstverlening op niveau 2. Scalda staat net als andere ROC's voor de uitdaging om deze nieuwe opleiding vorm te geven. Daarom heeft Scalda vorig schooljaar met teamleiders en een aantal docenten een globale schets gemaakt voor de implementatie van het dossier dienstverlening. Daarbij is aan ecbo, in samenwerking met SCOOP, ondersteuning gevraagd. In deze workshop gaan Jaap Glerum (teamleider/onderzoeker bij Scalda/Roosevelt Center for Excellence in Education) en Hester Smulders (onderzoeker bij ecbo) in op de opzet en uitkomsten van het onderzoek. Aan de aanwezigen wordt de vraag gesteld of de problematiek herkenbaar is en of deze aanpak hen kan ondersteunen bij het maken van keuzes voor het regionale opleidingsaanbod.

[Lees meer over workshop 3](#)

+++

Workshop 4: ECVET als voertuig voor maatwerkopleiding voor werkgevers én kwetsbare jongeren

De invoering van het Nationaal en Europees Framework (NLQF) en het European Creditsystem for Vocational and Educational Training (ECVET) bieden mogelijkheden om maatwerkopleidingen te ontwikkelen op basis van leerresultaten. Deze worden samen met werkgevers vastgesteld. De door hen gekozen kwalificaties zijn daarbij leidend. Ook voor leerlingen aan de 'onderkant van de beroepsonderwijskolom' en voor werkenden uit het PrO, VSO en de entreeopleidingen biedt deze benadering kansen. Tijs Pijls, adviseur bij het [Partnerschap Leven Lang Leren](#), en Mathieu Mes, senior manager bij CINOP Advies, vertellen in hun workshop over NLQF en ECVET en geven praktijkvoorbeelden van de toepassing ervan in lopende pilots.

[Lees meer over workshop 4](#)